

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 oor

pe 1/2 an 10 "

pe 1/4 an 5 "

pe o lună 2 "

N-ri de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripto nu se acceptază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

pe un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 50R.

Serisc nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

COMPROMISELE CU GUVERNUL.

— De Eugen Broto. —

Știrile despre negocierile unui compromis între Români și guvernul unguresc, cari se pun acum de nou în curs de o anumită presă maghiară și română, sunt pure invențiuni, cari au menițiunea a servi scopuri de partid străine de cauza română. Noi suntem dator să ne dăm pe deplin samă de acest lucru și să ne ferim ca de foc a le da crezământ, căci spre răul nostru și în paguba noastră ele se nascocesc și se propagă.

Meseria nascocirei și a propagării lor este exercitată mai ales de două ziare, de »Adevărul« din București și de »Magyarszó« din Budapesta. »Adevărul«, este o întreprindere ziaristică, întemeiată pe acțiuni cu capitale neromânești, care combate întreaga operă de renaștere a României și se folosește în lupta sa ziaristică fără scrupul de ori ce mijloc. »Magyarszó« reprezintă în Ungaria, precum se știe, coarda cea mai șovinistă a șovinismului maghiar general; el propagă o maghiarizare cu ori-ce preț și pe întreaga linie, desfacerea economică a Ungariei de Austria, armată maghiară etc. Combate și el bazele actuale a te formațiunii de stat ungar. Din punct de vedere patriotic »Adevărul« și »Magyarszó« se întilnesc deci în scopurile lor identice pentru țara lor. Este clar, că unor asemenea patrioți, ori-ce înțelegere între poporul maghiar și român, le-ar veni curmeziș, căci ea ar contribui în mod însemnat, la consolidarea ambelor regate vecine. De aci urmează că »Adevărul« să-și dea mâna cu »Magyarszó« și se caute împreună a nimici, în germine încă, ori-ce formațiune, din care

s'ar putea desvolta înțelegerea temută. Afară de dispozițiunea unei părți însemnate a Românilor din Ungaria pentru o politică de înțelegere cu Maghiarii, nu se poate înregistra astăzi nici un fapt, care ar dovedi o apropiere între aceste două popoare, avizate unul la altul. O dispoziție însă este pentru un ziarist un prost obiect de combătut; nu se pot servi publicului »amănunte« interesante, nici nu se pot deschide »campanii«. Știind ziaristii de profesiune, că publicul se emoționează mai ales de partea națională a politicii și contând cu naivitatea publicului inventează un compromis, care angajează ambele guverne. »Concesiunile« sunt astfel croite, ca fiecare guvern să apară ca trădător pentru țara sa. Urmează »amănuntele«, cari angajează la luptă și alte for și cercuri politice și »campania« a succes.

Noi știm, din experiențele noastre proprii, că într'un moment dat o asemenea tactică poate să prindă și să reușească. Sunt doar abia vr'o câți-va anișori de atunci când s'a încuibat printre noi credința, că, nu altul, ci tocmai baronul Bánffy, — inspiratorul de astăzi a lui »Magyar Szó« — ar fi încheiat un ~~compromis cu Români!~~ Această credință, de care astăzi cu drept cuvânt ne rușinăm, a produs, prin »amănuntele« servite de ziare, printre noi o turburare încât stam nici să ne mai cunoaștem unii pe alții. Cuvântul de »trădător« era pe atunci foarte efim. Cel ce au arangiat atunci »campania« pot să fie foarte mulțumiți de rezultatele ei, căci ea adus pagube însemnate cauzelor române. Incurajați de aceste rezultate »Adevărul« și »Magyar Szó« merg mână în mână astăzi același drum

și speră că naivitatea publicului să fie fără margini.

Intr'adevăr se cere multă naivitate politică pentru a crede că înțelegerea între poporul român și cel maghiar se poate face prin o simplă conversație sau prin o tocmeală între guvernele dela Budapesta și București. Este nemulțumirea Românilor din regatul ungar o afacere internațională, care ar fi supusă unui tratament dela guvern la guvern? Și dacă ea nu este o afacere internațională, ci este o afacere internă a Ungariei, care guvern unguresc ar permite un amestec străin, sau care guvern român s'ar expune la un refus sigur și hotărât? Pentru ori ce om cu mintea întregă este invederat că n'a putut și nu pot să aibă loc în această privință între cele două guverne nici un fel de negocieri sau tratamente, cu atât mai puțin să se fi încheiat vre-un compromis, și că modul acesta de soluțiune a chestiunii este *a priori* exclus. Să admitem acum pentru un moment că mândri maghiari dela Budapesta și chibșuiți Români dela București, au desconsiderat principiile politice internaționale și au stat de robă pe noi Români din regatul ungar. Pentru-ca să se întempe una ca aceasta poporul român din Ungaria ar trebui să fie pe o treaptă de cultură atât de joasă, încât n'ar putea să-și manifeste nici o voință; ca un obiect de târguială, ca o marfă el ar fi cumpărat și vândut fără ca să spună un cuvânt.

Români din regatul ungar pot însă să privească peste un trecut politic de mai bine de două sute de ani; ei au luptat în acest

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

9.

După o rătăcire prelungită prin alee și prin desimea parcului, el căzu pe o laiță la umbra unui stejar bătrân și cercă în zadar să aline bătăile inimii sale; minutele-i păreau lungi, verdeața naturei posomorită, cântecul paserilor monoton, când de-odată, prin un efect magic, totul se înveseli în ochii lui. Soarele deveni splendid, verdeața frunzelor se înviora, ciripitul paserilor se schimbă în armonie plăcută, căci Margarita intrase în grădină.

Imbrăcată într'o rochie albă de gază, tinera femeie veni iute prin o alee nisipită și strălucea ca o apariție cerească în umbra deasă a copacilor. Alexis, uimit, se sculă și se repezi înaintea ei, mâinile lor se strinseră tremurând și ochii lor se umplură de lumină aurită.

— Ai venit, zise ea cu glas febril; inima îmi spunea că ai să vii.

— Am venit; răspuse el, căci nu mai puteam trăi fără să te ved.

Zicând aceste, ei se apropiară de un boschet și se puseră pe bancă.

Cine poate inventa o limbă atât de expresivă care să fie în stare a descrie lămurit simțirile sufletului lor, când ei se văzură amândoi singuri, în misterul aceluși boschet de flori? Bucuria, mirarea, uitarea suferințelor trecute, îmbătărea fericii prezente și chiar o tainică timiditate se concentră în aspirările cele mai înfocate ale amorului. Tăcerea lor avea o eloc-

vență nerestabilă și privirile lor aveau electrice luciri.

— O, Margarită, scumpă Margarită! zise în fine Alexis; aș vrea să mor în momentul acesta pentru-că nu pot să găesc în viața mea alt moment mai divin. După atâtea suferințe te ved singură, te admir în deplină libertate și pot să-ți spun cât te iubesc și câtă înfrurire ai asupra soartei mele.

— Ah, amicul meu, dacă ai muri, nu mi-ar rămânea multe zile de trăit . . . că sunt foarte nenorocită și datoritiile mele de soție nu-mi permit a realiza visul inimii mele. Mă iubești Alexis, o știu, și aceasta este singura mea mângăere în viață, însă . . . Ea tăcu și plecă capul plângând.

— Te înțeleg iubita mea; legăturile căsătorești nu-ți permit a dispune de soarta noastră; ele sunt ca niște ziduri înalte, care ne despart pentru totdeauna. Ce-mi rămâne dar de făcut mie, care nu pot suferi mai mult viața fără tine? Să șed în țară ca să fiu neconținut martorul fericirii altuia? Nu, nu mă simt cu destulă mărinie pentru asemenea sacrificii, nici cu destulă putere pentru a răbda asemenea chin.

— Și ce ai de gând să faci? întrebă ea, ridicându-și ochii plini de lacrimi.

— Nu-mi rămâne decât să mă depărtez de tine și să mă duc în fundul lumii!

— Iar să mă lași singură? strigă ea, apucându-l de braț cu o mișcare convulsivă, ear să te arunci în valurile periculoase ale vieții vagabonde? Ce-oi să mă fac eu în lipsa ta, când știți, că de când m'am măritat, nu am nici o

mulțumire altă, decât aceea de-a te vedea din vreme în vreme?

— Ascultă-mă, dragă Margarită! replică Alexis, cuprinzându-o cu bratele și lipind-o de inima lui; numai Dumnezeu știe câtă iubire mi-ar inspira și câtă amară disperare se adună în mine când gândesc a mă depărta de tine; dar ceea-ce vreau să aflu este că te iubesc de o mie de ori mai mult pentru tine, decât pentru mine și că nici un sacrificiu pe lume nu m'ar opri a-ți asigura liniștea și a-ți feri reputația de clevetirile străinilor.

— Și ce-mi pasă de clevetirile lor? strigă Margarita; amorul nostru e mai presus decât răutatea oamenilor. Tu mă iubești Alexis, . . . lumea îmi este indiferentă.

— Te iubesc cum meriți de a fi iubită, scumpă mea! ca pe o ființă îngerească care a deșteptat în sufletul meu cele mai gingașe și mai nobile simțiri. Amorul ce ai aprins în mine a deschis înaintea mea raiul unei fericiri la care nu-mi este permis de a aspira, căci în poarta aceluși raiu stă îngerul virtuții, blând și frumos ca tine. Tu ai făcut pentru mine ceea-ce numai providința era în stare să facă: mi-ai dat o nouă viață și eu nu pot să-ți arăt recunoștința decât numai prin sacrificiul inimii mele. Trebuie să fug de tine pentru-ca să rămân demn de tine.

— Nu vreau! nu vreau să mă lași singurătății! Nu vreau să mă părăsești pradă suferinței; — suspină Margarita, plecându-și capul pe umărul lui Alexis.

Uimit, nebun de dragoste, tinerul depuse o înfocată sărutare pe fruntea iubitei sale. La

lung period lupte grele, știu să-și dec seama de pozițiunea lor, au rostul lor, au organizațiunea lor, au reprezentanții lor și își au voința lor. Este absurd a presupune, că s'ar găsi astăzi în România vre un bărbat de stat atât de nechibzuit, care nesocotind toate aceste, ar încheia cu guvernul unguresc un compromis oare-care merit a înlătura nemulțumirea Românilor din Ungaria. Ce valoare ar putea se aibă peste tot un compromis, căruia i-ar lipsi sancțiunea celor nemulțumiți? În nescocirile sale absurde «Adevărul» spune, între alte neadevăruri, că guvernul român ar fi obținut pe sama Românilor de la guvernul ungar 20 mandate de deputați în cameră. Mandate de deputați obținute de la guvern se numesc și sunt guvernamentale. Nici guvernul ungar n'ar fi avut nevoie să ceară ascemeni «concesiuni», fiind-că politica de pasivitate a Românilor refuză ori-ce fel de mandat de deputat, ear Românil, cari sunt hotărâți a părăsi această politică, dispun ei de cel puțin atâtea mandate de deputați *naționali*, aleși nu numai fără concursul guvernului, ci tocmai împotriva lui. Nescocirile «Adevărului» sunt absurde și în amănunte.

Conflictul între noi și Maghiari primejdios atât pentru unii cât și pentru alții, s'a născut și desvoltat din raporturile noastre reciproce la noi acasă. Tot numai noi și tot numai acolo putem să vindecăm și să înlăturăm acest rău. Numai în două moduri se pot înlătura conflictele: sau cu puterea sau prin compromise. Puterea ne lipsește atât nouă cât și Maghiarilor. Dar și de compromise suntem încă departe.

Prin politica noastră de pasivitate, care am contribuit foarte mult la îndepărtarea timpului compromiselor. Noua fasă, în care intră acum politica noastră națională, va schimba și în această privință lucrurile. Folosindu-ne de drepturile noastre politice, puține câte ne-au mai rămas, va fi inevitabil că Maghiarii se nu se întilnească cu noi și se cunoască că poporul român poate să-i fie un bun tovarăș. Deabea atunci vom avea ocaziune a discuta modul și forma compro-

misului între noi și Maghiari. Până atunci însă să ne apărăm nu numai contra șovinismului bolnăvicios, ci și contra născocirilor și minciunilor despre pretinse compromise încheiate de alții pentru noi, născociri și minciuni răspândite de niște oameni, cari nu reprezintă de cât interese străine de neamul românesc.

Tulburările militare din Pojon.

Cu câte-va săptămâni înainte de asta mai mulți soldați de cavalerie din Șopron, au denegat supunerea. În amărărea sufletească, că nici după împlinirea serviciului de trei ani nu-i lasă acasă, s'au îmbătut, și în stare de beție au bătut pe sergentul și pe sublocotenentul batalionului de vânători. Când au cerut ajutor dela casarma de cavalerie, sentinela, care era compusă din soldați cu serviciul de trei ani, n'a voit să meargă contra lor. Din cauza asta s'a pornit o cercetare severă și n'câte-va săptămâni s'a și adus sentința.

Sentința s'a publicat în urma ordinului comandantului de corp principele Frederic, în mod sərbătoreasc.

În curtea casarmei, în prezența întregului regiment căpitanul Kraft în mare ținută a cetit sentința, care e destul de domoală, în raport cu faptele revoltanților, cari au bătut un sublocotenent și un sergent.

Pe conducătorul și autorul tulburărilor pe Lederer Ignác au condamnat la 4 ani și cinci luni, arest de cetate. Dintre ceilalți vinovați principali:

Pe Vitéz Péter la 4 ani și 6 luni;
Ettmayer Ferencz la 4 ani;
Varga Dezsó la un an;
Lelák István la 14 luni de arest.
Pe Veres, Szigyártó, Ladi, Csákányi și Laszari la arest de 19 luni.
Pe sergentul Némel András la 10 luni arest și degradare.
Pe sergentul Buchó Ferencz la arest de 10 luni, ear pe soldatul de rind Kovács la arest de două luni.

Cu totul sunt treisprezece. Soldații cari stau în gledă și erau în mare ținută ascultat cu tristețe osânda colegilor cari s' revoltaseră în amărăciunea sufletească, că nici după serviciul de trei ani nu pot merge acasă.

Dela congregația Aradului.

— Ședința dela 13 Februarie. —

Lumea se adună încet. Sunt deja 9 și în sală abea-s 30 membrii.

Dintre Români sunt prezenți Dr. I. Suci, Russu-Șirianu, Dr. St. C. Pop, Dr. C. Ardeleanu, Traian Vațan, Traian Terebent, Aurel Iancu, Iustin Dascăl, Ioan Morariu (Micalaca); N. Boscațu, Nicula, S. Șerban, Dr. I. Trăilescu, G. Papu, D. Popovici, V. Pantoș, Vuculescu, I. Popovici, I. Moldovan, G. Bogdan, T. Cizmaș, D. Luca, Dr. G. Popovici, I. Giorgia, Popescu, (Musca); Dr. L. Tămășdan, Axente Secula, I. Miclosi, N. Lăzărescu, Dr. Ispravnic, Iuliu Groșoreanu, Dr. Iacob Hotăran, I. Pelle, Iuliu Herbay etc.

Vicispanul *Dálnoky* deschide ședința în numele fișpanului, care este bolnav.

La punctele 2—6, despre nouii ministri iau cuvântul

Dr. St. C. Pop. Arată cum d'atâtea vreme așteaptă și naționalitățile să aibă țeara un guvern pe care să-l salutăm și noi. Durere, asemenea guvern nu i-s'a dat țerit și avem puține speranțe că i-se va da.

La început erau speranțe că actualul guvern să fie mai deosebit de celelalte, dar iute a trebuit să ne convingem, că și Tisza a avut până acum prilej să ne arunce mânușă, să promita câte toate pentru rassa maghiară, dar nouă nimic, ci din contră, prin proiectul de revizuire a legii electorale vrea să ne despoaie de drepturi.

Arată pe larg spiritul de care se conduce Berzeviczy.

După-ce arată pe larg spiritul șovinist de care se conduce și actualul guvern, zice luăm deci la cunoștință, dar *nu salutăm venirea la putere a noului guvern.*

acest contact ferbinte ea se trezi din amețala ce o cuprinsă, se smânci din brațele lui Alexi și cu ochii rătăciți și cu glasul tremurător ea zise:

— Ai dreptate . . . trebuie să ne despărțim . . . de ai rămânea mai mult, simt că aș fi perdută. . . Adio! și vru să se depărteze.

Alexis o ținea de mână.

— Adio, adăoga el, adio pentru totdeauna.

— Pentru totdeauna! Ah! Alexis acest cuvânt e moarte pentru mine! — și ne mai putând rezista îndemnului inimii sale, Margarita se aruncă în brațele lui Alexi. Buzele lor se încheștară într'o lungă și voluptoasă sărutare. Sufletetele lor se întâlhiră în acel sărutat și soarele străluci mai splendid pe limpedele senin al cerului.

În curînd Alexis luă calea străinătăței.

VII.

La Galați, unde era să se imbarce pentru Viena, el scrie un bilet Margaritei și i-l trimise la țară.

„Scumpa mea Margarita,

Când îi întreprinde vre-o călătorie depărtată și te-î găsi ca mine în momentul de a părăsi patria ta, îi cunoaște una din simțirile cele mai amare și îi afla atunci câtă mângăere gustă bietul călător, adresând ultima lui gândire ființei ce iubește. Acest adio al inimii în ora plecării cuprinde un amestec de jeli și dure-roase și de tainice prevestiri, care îl mânăște adînc și îl înfiorează, căci i-se pare că zice adio pentru totdeauna! Fericit acela, care într'un asemenea moment găsește în fundul ini-

mei sale o imagină frumoasă, un suvenir dragălaș, un nume adorat, cărora se poate închina comorile sufletului său.

Nu știu, cât pentru mine, ce-mi rezervă destinul și cum are să fie viitorul, dar ce știu bine este, că zicînd acum adio țerii mele, simt o dulce mângăere de a gândi la tine, îngerul meu și de-ai trimite în aceste rînduri tot ce este mai gingaș, mai nobil, mai iubitor de inima mea.

Marinarul au un obicei foarte poetic Pînă a nu se aruncă în pericolele mărilor, ei merg de ornează cu flori altarul maicei Domnului dinaintea căruia ingenuchiază și se roagă. Eu, a cărui soarte seamănă cu a lor, am aceleași crederi ca dînșii și îmi place să încunun scumpul tău suvenir cu toate minunele cele mai grațioase ale închipuirii și cu toate desmerdările unui amor nemărginit.

Adio dar, Margarita! Adio, îngerul meu! . . . Plec muncit de o cumplită durere, dar ori-cum să fie, sunt mulțumit de a sacrifica fericirea mea în favoarea liniștei tale, căci, precum ți-am declarat din viu graiu, te iubesc de o mie de ori mai mult pentru mine. Dacă socoți însă că merit o recompensă, fă ca s'o găsească în Paris, sub forma unui răsăș, scris de tine cu toată încrederea și sinceritatea amorului puternic ce m'a supus ție pentru viața întreagă.

Alexis V.

Eată răspunsul Margaritei ce găsi el la posta din Paris:

„Scumpul meu Alexi,

La iubitul răsăș ce m'ăi scris din Galați, mă grăbesc a-ți trimite aceste rînduri. Nu ți-le

trimit însă ca o recompensă, cum zici, ci ca o rugămintă și ca o destăinuire. Află scumpul meu amic, că dacă m'am ferit de amorul meu în timpul cât te găseai aproape de mine, a fost pentru-că simțeam cât de puternic dormea el în sufletul meu și pentru-că nu mă credeam în stare de a rezista îndemnurilor lui; dar de când te-ai depărtat, de când al tău adio a deșteptat în sânul-mi durerea despărției, simt că am nevoie de toată dragostea ta pentru-ca să mă susție în cruda singurătate în care mai părăsit Acel adio care cuprinde un sacrificiu atât de mare din parte-ți în favoarea liniștei mele, a adus o dulce apropiere între noi și mi-a dat o vie încredere în amorul tău, amor desolat, mare și nobil ca inima ce-l conține.

Eată, dragul meu, taina ce de mult doream a-ți descoperi; ea îți va explica tot ce au putut să-ți pară neînțelese în purtarea mea către tine. Spune-mi dar acum că nu mai păstrezi nici o îndoială asupra simțirilor mele, încredințează-mă că te depărtezi de mine pătruns de fericirea, ce gustă tot omul care se știe iubit.

Ai văzut cum soarta nemiloasă a stins visul cel mai frumos al juniei mele! Trebuie să mai adaug, că neîmplinirea acestui vis de fericire m'a aruncat într'o descurajare adîncă. O, scumpul meu Alexi. Fericirea mi-s'a arătat de departe, ca o fantasmă înșelătoare și a dispărut iute din ochii-mi pentru ca să o lăsc cât oi trăi. Sperarea m'a păsăsit și nu m' ved înaintea mea de cât un orizon întuneca

(Va urma).

Vorbește apoi Dr. Zoard *Lázár*, care vorbește în contra felicitării guvernului. Baronul *Bánhidý* este pentru felicitare. zice că Tisza este foarte capabil. are program bun, nu trebuie decît să presupunem preventiv rău despre el.

Russu Șirianu începe prin a combate cele spuse de baronul Bánhidý și arată pe larg de ce Românii nu pot să aibă încrederea în actualul guvern.

Propune un amendament de neîncredere îndreptat la adresa lui Berzeviczy.

Dr. I. Suciú (în limba ungurească) vorbește pe larg despre cele făcute de actualul guvern și demonstrează, concis, de ce noi nu putem să avem încredere în guvern.

Vásárhelyi László declară că el aici nu face politică ci primește propunerea comisiei permanente.

Majoritatea primește propunerea.

La 10 ședința se suspendă pentru a se alege 5 membri în comisia administrativă.

După-ce s'a trecut peste alegere (la care Românii de altfel n'au luat parte), la punctul 8 din programul ședinței se încinge o interesantă discuție în jurul sumei de 349.000 ce mai trebuie să plătim pe urma hoțiilor lui *Krivány*.

Intr'o vorbire admirabil documentată și dovedind că a studiat temeinic chestia, Dr. I. Suciú arată cum și prin primirea propunerii comisiei permanente — d'a lua la cunoștință că mai avem încă de plătit suma de 320.000 (20.000 s'au luat din ce s'a găsit la *Krivány*) ș'anume în decurs de 26 ani poporul muncitor și sărac i-se pun sarcini.

Când s'a pus adică darea suplimentară pentru plățile hoțiilor, ni s'a spus că în schimb se va reduce darea suplimentară pentru drumuri. Ce s'a întâmplat însă? S'a scăzut numai pentru-cei ce plătesc dare dela 15 fl. în sus, va să zică oamenilor mai cu dare de mână, cele două clase de contribuabili cari plătesc dare nu după procentuare, au rămas tot îngreunate, așa că acestea au plătit, de pildă, în 1901—1902 225.584 coroane, pe când bogătașii numai 101.739 cor.

În jurul acestei chestiuni se încinge o discuție vehementă. Oratorul Românilor zdrobește administrația cu greutatea cifrelor.

Se scoală pe rînd *Vásárhelyi* László, baronul *Bánhidý* și protonotarul *Schill* și încearcă să slăbească efectul produs de Dr. Suciú, care vorbise ungurește, pentru a-i rușina cu atîta mai tare pe domniul din fruntea comitatului, dovedindu-le că nu se îngrijesc de soarta clasei sărace, va să zică de majoritatea locuitorilor comitatului.

Mamelucii guvernamentali cu toate acestea, primesc propunerea comisiei permanente. Dintre Români însă nici unul!

Discuția cea mai vehementă se pornește însă când se ajunge la punctul 29 — a se lua la cunoștință cele petrecute la *Talpoș* — când se discută adică

Chestia socialistă.

Cel dintăiu vorbește *Russu Șirianu*, care într'o vorbire d'o oră întregă, abordează pe larg chestia și arată adevăratele cauze ale tulburărilor din comitat: starea mizerabilă economică, destrăbălarea administrației și uneltirile unor agenți provocatori, pe cari stăpânirea i-a lăsat anume să seducă poporul, crezând că astfel îl va despărți de fruntașii săi firești.

Vom publica în extenso această vorbire.

Di *Russu* a terminat propunând respingerea propunerii vicișpanului (care crede

că a sanăt rēul trimițēnd miliție pe capul bieților sătenți) și trimiterea unei anchete care să studieze conștiințios întreaga chestie și să vină apoi cu propuneri de sanare a rēului constatāt.

Vorbește apoi demn și citēnd dovezi din viața practică *Iuliu Grofșoreanu* și apoi dr. *Suciú* cari sprijinesc propunerea lui *Russu Șirianu*, aprobați fiind de toți Românii.

Sensația cea mai mare a produs-o însă un fapt care în puține locuri s'a mai întēplat: doi Unguri distinși, avocatul Dr. *Lázár Zoard* din *Chișineu* și deputatul dietal *Holaky* au vorbit în sensul oratorilor Români, arătēnd pe larg cazuri de revoltătoare destrăbălare administrativă și mărturisind că într'adevăr, nechibzuința și rēutatea administrației este de vină la cele mai multe tulburări.

Vom reveni pe larg asupra acestu fapt.

Dr. Ioan Suciú, cere ca să se citească toate socotelile comunale și nu numai numai să se ia la cunoștință ca și cum s'a făcut pîn'aci. Românii vor face d'aci încolo chestie de conștiință și din cele mai neînsemnate lucruri cu atîta mai ales, că nici atîta considerație n'au față de noi, domniul dela cārmă, ca și din sinul nostru să aleagă pe unul ori doi, în comisii unde se rezolvă afacerile astea, ca să știm și noi ce se petrece și ca să nu fim nevoiți aici în plinul congregației să facem obiect de discuție din ele. Este un elementar principiu parlamentar respectul acesta a minorității.

Ungurii sunt indignați de propunerea asta, dar în sfērșit spunēndu-le Suciú, că dacă nu vor respecta dreptul acesta ce i-l da legea, — s'au răzbit, s'au răzbit.

Vicișpanul s'a văzut silit în fine să cedeze și s'a ordonat cetirea tuturor socoțiilor comunale. Fiind însă deja ora 2¹/₂ s'a amēnat ședința pe dup'ameaz care probabil se va lungi și în noapte, căci nici de prevēzut nu e pînă unde vor continua Românii lupta.

Rēzboiul ruso-japonez.

Pentru a-și putea forma cetitorii nostri o idee posibil clară asupra însemnătății adevărate a rēzboiului mare, care a erupt între Rusia și Japonia, dăm mai la vale date statistice, din cari se învederează puterile materiale și militarești ale acestor două state în rēzboiu.

R U S I A.

Regim : Impērație absolutistică.
Domnitor : Ţarul tuturor Rușilor, Nicolau al II. născut în 1868, domn din 1894.
Moștenitorul Tronului : Mare-duce Mihail, născ. în 1878.
Teritoriul și populațiunea :

	Km.	Loc.	loc :
1. Rusia europeană (dimp. cu Polonia)	5,053.978	103,671.958	21
2. Finlanda	383.612	2,712.562	7
3. Rusia asiatică	17,002.408	22,697.496	1
Peste tot . . .	22,429.998	129,081.386	6

Naționalități : 1. Ruși : 78,500.000 ; 2. Poloni : 7,500.000 ; 3. Chinezi : 4,300.000 ; 4. Lităani : 3,600.000 ; Jidani : 3,600.000 ; Tatarii : 3,500.000 ; Germanii : 1,500.000 ; Români : 1,000.000 ; alte naționalități : 800.000.

Confesiuni : 1. greco-ortodoxi : 76,828.000 ; Rascolnici : 1,244.000 ; catolici : 15,033.000 ; Protestanți : 3,525.000 ; israeliți : 4,250.000 ; evan-

geliști : 2,662.171 ; mohamedani : 2,696.000 ; armeanii : 62.000 ; alte confesiuni : 90.000.

Finanțele : Intratele bug. anual (în 1902) 4,204,595.468 Mar. *)
Esitele 4,204,595.468
Datoria statului 13,983,308.066

Flotila comercială : 1043 vapoare de comerț, total de 410.308 tone ; 4584 corăbii, total de 469.1509 tone.

Comerț : Import în preț de 2,314,812.640 Marce
Export " " " 2,960,389.960 "

Căi ferate : În lungime de 59.251 km. în Europa 48.617 km., în Asia 7985 km. Finlanda separat luată 2650 km.)

Fir telegrafic : 165.158 km.

Armata : Contingent pe timp de pace : 1.387.000 soldați. În cas de mobilizare generală : 4 mil. 615.500 soldați.

Flota de rēbel : 383 năi de rēzboiu, mari și mici, cu 3514 tunuri și 62.715 marinari luptători.

Treicolorul : Alb-albastru-roșu.

J A P O N I A.

Regim : Impērație constituțională.

Domnitor : „Micado“-ul Muciuhito, născ în 1852, domn din 1867.

Moștenitor de tron : Prințul Ioshihito Haronomia, născ. în 1879.

Teritoriul și populațiunea : pe 417.412 kilometri 46,521.314 locuitori, cad decît pe un km. cam 16 locuitori (Teritoriul se estinde pe mai multe insule).

Naționalitatea : Afară de vre-o 11.000 străini toți japonezi, rasă mongolică.

Confesiuni : Sintoști, budhaiști, umători ai lui Confucius, puțini creștini.

Finanțele : Intratele bud. anual (1902) 748,40.000 Marce
Esitele 738,468.000
Datoria statului 1,489,752.000

Flotila comercială : 1221 vapoare, total de 543.000 tone ; 3850 corăbii, total de 320.000 tone.

Comerț : Import : 638.736.000 Marce.
Export : 457,221.822 "

Căi ferate : În lungime de 8164 km.

Armata : În timp de pace 68.000 soldați, în caz de mobilizare generală : 640.741 soldați.

Flotila de rēbel : 175 corăbii cu 1507 tunuri.

Stindardul : violeț și alb.

Ziarele engleze despre înfringerea Rușilor.

Londra, 12 Febr. Toate ziarele de aici scriu, că puterea maritimă a Rusiei s'a nimicit pentru tot-deauna. Ziarul „Daily Telegrafic“ scrie, că flota rusească, care înainte cu câteva zile era a treia din lume, acum nu mai are însemnătate și Rusia nu mai are dreptul a-se socoti între marile puteri maritime. Jumătate din vapoarele, ce formau flota dinaintea fortului Port-Arthur, e distrusă și nici cele 4 frumoase încrușătoare, ce au plecat din Vladivostoc, nu își vor putea înconjura soarta prescrisă, adică vor cădea în mâinile Japonezilor. Lupta maritimă între Rusia și Japonia e sfērșită. Rusia nu mai poate avea speranța de a-se reculege după aceste pierderi enorme. Și ziarul „Standard“ e de opiniunea, că Rusia și-a pierdut însemnătatea pe mare. Admiră serviciul eminent de spionajiu, tactica, istețimea și curajul extraordinar al Japonezilor, ceea-ce arată și lucrul, că le-a reușit a transporta prin Ciemulpo soldați, după-ce i-a bătut pe Ruși, scufundându-i 2 panțirate dintre cele mai prețioase. „Times“ încă e rezervat și așteaptă rezultatul ciocnirii pe uscat, care nu va mai întârzia mult.

Vapoare rusești prinse.

Londra, 12 Febr. Japonezii au prins vaporul de transport, „Jekaterinoslav“, care voia să meargă din Vladivostok spre Odessa. Pe bord erau 30 soldați pedestrii, cari au fost desarmnți, ear vaporul fu trimis în Japonia. Tot-această soartă au avut-o un încrușător și 4 vapoare de transport mai mici.

Triest, 12 Febr. Vapoarele rusești „Mongolia“ și „Mandșuria“, pe cari le-au prins Japonezii, sunt gemeni. Amândouă au un cuprins de câte 4450 tone. Au fost construite în fabrica de vapoare „Stabilimento Technico“ și au costat 4 milioane de ruble.

*) 100 ruble face în valută noastră 1 Cor. 18 fleri).

Terenul de luptă, pe care acum stau față în față flotele de luptă și armatele Japoniei și Rusiei, cuprinde 4 împărății mari: Rusia, China, Coreea și Japonia. Mările, ce spală țărmurile acestor țări, au de acea însemnătate strategică și universală, fiind-că aci se întâlnesc cele două mari continente: Asia și America, dar afară de aceasta liniile de vapoare ce leagă aceste continente, aci se încrucișează. Aci sunt și porturile împărăției cerului, adică China, care are 400 milioane locuitori și e cea mai mare țară din lume. Putem deci zice, că acest teren de luptă e unul din cele mai însemnate locuri de pe pământ, pentru a cărui posesiune s'au luat la bătaie două din cele mai puternice state a lumii, Rusia și Japonia.

Insulele japoneze se întind dela nord-ost spre sud-vest de peninsula Camciatca și închid drumul liber a porturilor ruse de pe coasta est-tremului orient. Acest arhipelag al insulelor japoneze cuprinde mai bine 600 de insule, dintre care cele mai mari și mai însemnate, începând dela Nord-Ost, sunt următoarele: Iesso sau Hoccoido, Nippon sau Hondo, Sicocu și Kiusiu. Porturile și golfurile și strâmtoarele de mare, cari sunt în număr foarte considerabil, afară de asta poziția bună a țerei, ajută Japoniei la înflorirea ei economică, pe care așa de mult o admiră chiar și Europeii. Și de oare-ce Japonia posedă una din cele mai formidabile flote ale lumii, care ține în stăpânire marea japoneză în toată lărgimea ei și o parte din marea Galbină s'au chineză, Japonia are șanse de-a deveni în scurt timp o putere universală.

De aceea nu ne vine să ne mirăm văzând, că Japonia își îndreaptă privirea la țărmurile de vis-a-vis și la marea peninsula, Coreea, și nici nu va înceta cu amenințările sale, până-ce nu va ocupa aceste țări. În timp cât în Coreea va domni un domnitor slab, Japonia poate fi liniștită, dar altfel stă lucrul, când Coreea va ajunge de tot în mâinile Rusiei. Colosul moscovit a și făcut primii pași pentru a ajunge în proprietatea acestei mănoase peninsule, care desparte marea Galbină de cea Japoneză și domină pe amândouă. Mai ales prin construirea liniei transiberiane și ocuparea Mandșuriei și a fortului Port-Arthur au ajuns a ajuns mai aproape și de Peking capitala Chinei, care și ea privește cu ochi răi întinderea neînțetată a Rusiei.

Astfel putem zice cu drept cuvânt, că rămânând Rusia în pozițiile de până-acum, ar putea exercita presiuni nu numai asupra Japoniei, ci și a Chinei, căci Port-Arthur, Nicinan sunt ca un ghimbe între China și Japonia Coreea e despărțită de Mandșuria prin fluviul Jalu, pe lângă a cărui împrejurimi își concentrează acum Rusia puterea pe uscat, așteptând debarcarea Japonezilor. Forturile Mukden, Niuciuan și Port-Arthur, ci și la Vladivostoc pe coastă a Ost a pământului rusesc din Asia și totodată la Ciempupo, pe coasta de Vest a Corei. Afară de acestea e probabil, că Japonezii se vor sili a respinge pe Ruși de lângă fluviul Jalu. Până-ce ține însă earna grea, nu cred, că Japonezii să atace Vladivostocul, a cărui port e acum înghețat. Mai favorabil ar fi însă să înceapă războiul în Coreea, care nu e îndestul apărată de Ruși unde au porturi bune de debarcat, ca: Mazampho și Makpho la sud, Ciempulpho și Cinnampho pe partea de vest.

Trebue să mai amintim și portul Fuzan, care stă în legătură de cale ferată cu capitala Coreei, Söul, dar care probabil va fi apărat din partea Rușilor. Voind însă Japonezii să ajungă în Mandșuria, ar trebui să itreacă dela Sud spre Nord prin toată Coreea și vor atâta mare piedică în fluviul Jalu, care cu lungimea sa de 1400 de kilometri, lățimea și adâncimea sa considerabilă, nu trebue lăsat afară din atenție. Cât de bogat e în apă arată faptul, că primăvara până-ce vor ajunge Japonezii acolo — lățimea lui aproape de vărsarea în mare e de 33 kilometri și seamănă celui mai mare riu de pe fața pământului, Amazon. Earna însă — chiar și acum — e înghețat și dacă Japonezilor i-ar reuși să ajungă înaintea defacerii gheții la el, e liber drumul spre Mandșuria și Siberia. Deci decursul și rezultatul războiului Ruso-Japonez depinde dela lupta pe mare, când Rușii se vor sili să împedecă de barcarea Japonezilor. Această luptă nu va mai întârzi mult și atunci vom fi siguri despre rezultatul acestui mare războiu.

Exposeul lui Pitreich.

În ședința dela 9 Februarie a Delegației maghiare, ministrul comun de război a ținut un lung exposeu, care e viu comentat de presa maghiară.

Dăm și noi din acest exposeu următoarele pasagi ce ni-s'au părut mai importante.

Desbătând chestiile amatei devenite acute, trebue — a zis Pitreich — a se ține în evidență că din punct de vedere militar armata comună să rămână un întreg unitar.

Și mai presus de toate să se tragă linia de demarcație până unde se pot întinde aspirațiunile, așa ca ele să nu producă diferende.

De ce trebue să indicăm aceste hotare? Întâiu de toate din cauză că pentru ministerul de război nu poate servi ca normă de cânt forma în care s'a pus temelu și s'a dezvoltat armata în virtutea art. XII dela 1867; ear a doua, pentru-că așa crede că și în chestii de armată se poate ține socoteală de dorințele Ungariei și țerilor soațe, fără ca prin aceasta să se primejduiască existența și unitatea armatei. A treia, pentru-că în Ungaria unele partide și unii bărbați de stat nutresc tendințe cari sunt în vedita contradicție și cu tranșacția și cu părerile tuturor bărbaților de stat ungari, tendințe, cari judecate din punct de vedere militar sunt inadmisibile.

După-ce spune că are de altfel simpatie pentru poporul ungar, urmează:

Armatele nu s'au născut — ori cel puțin nu exclusiv — din paragrafi de lege, ci în decursul vremilor s'au dezvoltat prin sânge și fer. Au venit apoi, se înțelege, paragrafi de lege, cari când au dezvoltat, când au pus pedecă dezvoltării capacității armatelor. Apoi lucrul ear s'a continuat cu sânge și fer, și ear au venit articoli de lege... Asta s'a urmat așa, zicem până la 1867.

Fără îndoială, că idealul de a avea armată independentă este vechiu în Ungaria. Față de această dorință stă însă necesitatea mare istorică, nu poate fi de cât armată comună, un întreg unitar, și anume nu numai ca organizare și conducere, ci și în virtutea acelor păreri și sentimente, atât de importante din punct de vedere militar, cari leagă pe membrii ei între oală și cu supremul comandant.

E vechie între Unguri dorința după o armată independentă și din dorința asta s'au născut multe tendințe în contra armatei care trebue să fie comună nu numai în ce privește conducerea, ci și în privința organizării interne. Asemenea tendințe și neînțelegerile ce ele au provocat puteau să aibă însă înțeles numai pe vremea luptelor de cabinet, când spiritele erau ocupate cu chestii interne și externe cu deservire de alt caracter de cât cele-ce ne preocupă azi.

Să fie cu iertare însă, dar soldat fiind, nu poate înțelege cum azi, în vremea obligativității generale de serviciu militar și când avem armată populară, să se nască așa, ca din senin, neînțelegeri în chestii militare și acestea să ia caracter atât de acut.

Azi însă, când chestii economice și sociale d'o covârșitoare importanță așteaptă deslegare și când trebue să ne apărăm interesele în lupta universală, fiind poziția economică a țării în intimă legătură cu puterea armată, este oare consult a surescita discuțiunii cari să sguđue armata?

Cel din Delegație să se gândească bine la asta și să permită oratorului întrebarea: Oare nu s'ar putea că ce a trecut, să se privească de trecut?

Să nu ne aducem oare aminte de multele dezastre, cari au nimicuit cultură și starea economică și popoarelor, au pricinuit dureri, numai din cauză că unele popoare nu au știut să se împace cu legături la cari au ajuns în urma necesităților istorice, legături în privazul cărora adevărat că nu și-au găsit îndestulare tendințele lor ideale, dar — după-cum se zice — totuși au găsit firul spre unitatea națională și organizarea statului, precum și scut în fața unor eventuale primejdii din viitor.

După-ce aduce laude armatei comune, zice: Mai mult de cât un prilej, a fost de mulțumit votului delegației maghiare, că preten-

siunile însemnate privitoare la armată, au putut fi puse în practică. Nici nu în contra organizației armatei s'au ridicat voci, ci pentru aceea, ca în cadrul acestei organizații cu privire la oficerii maghiari pretensiunile naționale relative la limba de stat maghiară, să fie respectate. Crede, că nu va trece vederii gânditorilor se dați, nici rezultatul gradat al acestor năzuinți, nici împregiurarea că orânduirea unei armate, nu de-odată, ci pas de pas și precaut se poate schimba.

Așa au decurs treizeci și șase ani și la începutul anului treizeci și șapte deodată altfel să fie?

Ca și deșteptat dintr'un vis, se întreabă soldatul: ce s'a întâmpla așa deodată? Oare regimentele nu stau la un nivel egal, cu privire la instrucția militară? Esistă-oare cauze, de îndoeli cu privire la capacitatea trupelor noastre? Oare în adevăr există controversele între armată și populațiune

Despre capacitatea militară a trupelor a vorbit acuma deci despre raportul armatei față de populațiune vrea să vorbească mai pe larg, cum a făcut-o și în exposeu. Nu este iertat a afirma, că și-a format aceste convingeri la masa verde, căci vorbitorul, pe jos și cărări, cu trupe ori fără trupe, a cutreerat aproape întreaga Monarchie și în special Ungaria și în tot locul și-a ținut deschisii ochii la toate, ce se refer la raportul armatei față de populație. A intrat în atingere și a cultivat relații cu tot felul de osebiți factori, din toate confesiunile și naționalitățile și în chipul acesta i-s'a întărit convingerea individuală.

După astea aduce câte-va exemple despre modul de gândire a populației din Ungaria asupra tranșacției și peste tot asupra armatei, a membrilor și a șefilor ei?

Ceea-ce omul a auzit, văzut și esperiat nu se poate discuta. Și vorbitorul poate deci afirma, că controverse acute într-o armată și populație nu există. Cel mult casuri singuratic pot să existe, din cari apoi unii fac capital. Ce s'a întâmplat deci, că dintr'odată totul apare schimbat? Nimic altce-va, de cât că — în original neplănuită și fără a i prevedea rezultatul — i-a succedat unei înțepinderi a produce o așa mișcare, care în urmările ei nu numai ar sguđui, organizația actuală a armatei, în temelile ei, ci care, drept urmare ar aduce cu sine dismembrarea armatei în două, trei cu timpul mai multe părți constitutive.

Considerând primejdiile ce ar rezulta din aceasta atât pentru Austria cât și pentru Ungaria, a avut datorință a trage linia de demarcație din punctul de vedere militar, peste cari trecerea, n'ar exclude posibilitatea unei mari catastrofe.

Bărbații mari de state, cari conduc lumea, personagiile marcante de toate rangurile și culorile, șefii tuturor partidelor mari, glorifică pacea, ca și cel mai mare bun al omenirii și numai în statele acestei monarhii, în care trăim noi, să nu se găsească pacea?

Vorbitorul n'o poate aceasta crede, pentru-că în adevăr nemăsurat din aceea, ce e bun, însemnat și folositor pentru existență, se distruge necondiționat în contrastele acestea nimicitoare.

Însă, întorcă-se ori-cum lucrurile, un lucru trebue să ție în vedere toți factorii treji și patriotici și să nisuiască, ca aceste contraste să nu-și transpună jocul lor pe teritoriul acelu factor, acărui înaltă chemare e, a apăra edificiul Monarhiei; și pentru cuvântul acesta, termină cu rugarea: dați armatei pacea, de care are atât de mare lipsă ca să-și poată împlini cum să cade misiunea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Februarie 1904.

M. Sa bolnav. Din Viena se scrie că M. Sa suferă din nou de ischiasul care-l supăraseră rău la Crăciun. De aceea M. Sa va sta în casă mai multe zile și se va păzi de a sta mult în picioare. Atât dineurile de curte cât și audiențele anunțate, nu se vor mai ținea.

— **Cifre triste.** Pe când procurorii maghiari își dau o colosală osteneală să înfrine — agitațiile, ear dela ministru și până la copist. Ungurii lucrează neobosit întru a face maghiari și din petri, p'atunci ascultați ce bine merg lucrurile în țeară.

După datele biuroului statistic în anul 1903 populația țării a scăzut în raport cu anul 1902, care de altfel arăta și el regres cu anul ce-l preceda. Anul trecut s'au născut adică cu 34.000 copii mai puțin decât în 1902; căsătorii s'au încheiat cu 9000 mai puține și din contra: *emigrările au sporit* cu zeci de mii, căci s'au dat cu 16.000 mai multe pasporturi.

Eată o temă interesantă care ar trebui să preocupe pe guvernanti țării, ear nu să-și peardă vremea în alergare după utopii!

— **Dureri patriotice.** Toate ziarele maghiare înregistrează cu deosebită durere faptul, că din statistica oficială publicată de minister pe anul 1903, rezultă că *indeosebi Ungurii au dat îndărăt.* Sporul a scăzut îndeosebi pe malul drept al Tisei (locuit de Ungurii cei mai neaoși) ear *progres s'a dovedit numai în — Ardeal* (unde majoritatea mare a locuitorilor sunt Români!) Au scăzut adică Ungurii din dreapta Tisei cu 7000, cei dintre Tisza și Dunăre cu 5090 ear tot acolo au fost cu 1000 casuri de mortalitate mai mult ca în anul trecut.

— **Impăratul Germaniei.** De când cu boala sa, împăratul s'a dovedit foarte impresionabil. Ese puțin din casă și se forește de oboselile pe care mai înainte le căuta. Dimineața face o scurtă plimbare în Thiergarten, în care timp poliția depărtează publicul ca să nu-l turbure nimenea liniștea și singurătatea care îi place acuma.

Bánffy, după-cum vestesc ziarele maghiare, mănă de dorul mântuirii patriei, se va duce în săptămâna viitoare și la Kassa, să organizeze noul partid. De astă dată a nimerit-o: fosta capitală alui Rákoczy cum să fie lipsită de spectacolul ce știe să aranjeze „labancz“-ul devenit „kurucz“;

— **Un român mare sachist.** — Di Marco, Român din Bucovina, după-cum scriu ziarele străine, la concursul internațional de sach ce se ține de mai multe zile în Monte-Carlo, a rămas învingător față de mai mulți sachisti mari din lume.

— **Polonezii.** Autoritățile din Silesia prusiană urmăresc cu multă rigurozitate pe polonezi. Copii poloni sunt ținuți un an mai mult decât ceilalți în școlile ducatului și sunt supuși la examene mai exigente, ear soldații sunt pedepsiți dacă vorbesc polonește. Printre o lege nouă se interzice cu desăvârșire întrebuintarea acestei limbi în discuțiunile publice.

Invenții însemnate. Din Berlin se scrie că mai zilele trecute s'a făcut încercări cu fotografarea colorată inventată de locotenentul Szlavik din Austro-Ungaria. Un alt supus austro-ungar, inginerul Zsigmondi a prezentat acum un microscop unic în felul său, care întrece pe al lui Helmholtz, cel mai desăvârșit înainte de invenția inginerului Zsigmondi.

— **8500 de emigranți.** Ziarul semioficios „Statistikaí Haví Közlemények“ scrie următoarele: În luna Decembrie a anului 1903 s'au edat în Ungaria (fără Croația și Slavonia) și Fiume 6499 de parapoarte, cu 1128 mai puțin decât în luna Noembrie și cu 2147 mai puțin decât în luna Decembrie a anului 1902. Dar numărul pasapoartelor edate în 1903 e cu 16.060 mai mare ca în anul 1902. Dintre aceste pasapoarte 841 sunt valabile pentru mai multe persoane. S'au scos pasapoarte: com Sibiu 575, Brașov 463, Sáros 411, Háromszék 337, Ternova-Mare 299; dintre aceste cele ma multe sunt pentru România și America. Dintre orașe s'a scos: Budapesta 129, Panciova 42, Virșet 59, Neoplanta 26, Timișoara 24, și Seghedin 33. Relativ la destinațiune amintim: 2820 s'au edat pentru Europa, 2446 pentru America și 2044 cu destinațiune spre România. În Croația și Slavonia s'au eliberat pe luna Decembrie 1903

952 pasapoarte, cu 322 mai puțin ca în Noembrie și cu 1163 mai puțin ca în luna Decembrie 1902. Aceste se împart așa: America 310, Bosnia și Hertegovina 224, ear Europa 286.

— **Urmările certe.** Ni-se scrie din Pecica: Aici se află un țăran tiner care dela părinții săi a moștenit avere din care muncind ar fi putut trăi omenește, durere însă că el în loc să-și caute de trebile sale umbra dela un avocat la altul și pe la judecătoria pe unde avea cât de des lucru. Dar după zisa românului atâta umblă ulioieru la fantană până se sparge, așa a pățit-o și economul Constantin Crucean (Babi). Azi earăși a avut o pertractare cu economul Petru Șiclovan și Maxa Codoș — Dinsul Crucean a vindut doi porci lui P. Șiclovan și M. Codoș și i-au părât că nu iau plătit prețul porcilor deși cumpărătorii zic că ei ar fi plătit. În cauza aceasta s'a ținut azi pertractare și pe basa jurământului lui Crucean judecătoria a judecat la solvire pe P. Șiclovan și M. Codoș. — Eșind ei dela judecătoria s'au dat la ceartă și întru acea Crucean a scos revolverul, era la dînsul, și a amenințat pe cei doi, aceia însă l'au prins l-au trântit la pământ, au luat revolverul dela dînsul și l'au bătut lăsându-l abea viu.

P. Șiclovan luând revolverul la prins de țeva și cu cocoșul a dat în cap la Crucean, și dând el așa revolverul s'a slobozit și numai noroc a avut că plumbul nu a nimerit pe nimeni ei numai un deget alui Șiclovan l-a rănit puțin. Pe Crucean însă doi medici abea l'au putut lega și ce va fi cu dînsul nu se știe.

Eată ce pătesc oamenii eari pentru ori-ce lucru aleargă pe la judecătoria și se ceartă.

Pe Crucean abea l-a scos din mâinile celor cel băteau, candidații de avocat Dr. A. Novac și Dr. S. Barbură eari fiind și dînsii la judecătoria au văzut cearta și i-au despărțit căci de nu erau dînsii cine știe ce s'ar fi întemplat. N.

— **Incendiul din Baltimore (America).** Privitor la groasnicul incendiu întemplat în Baltimore au mai sosit următoarele telegrame: Aproape întregul oraș comercial, care cuprinde 4 kilometri pătrați, a fost distrus de flăcări. Schimtoile duse de un vînt puternic au aprins și multe edificii de prin alte părți ale orașului. Așa de exemplu biserica lutherană a a ars până la pământ. Din cauza stagnării vieții comerciale 50.000 oameni au rămas fără pâine. La casa deputaților s'a făcut o propunere, în virtutea căreia se va da lipsiților un ajutor de 1 milion de dolari. S'a constatat că opt pompieri au fost morți cu ocazia explodării de dinamită. Focul nu e de tot stins, dar pericol nu mai este. Toate pagubele pricinuite de incendiul se urcă la suma de 200 milioane de dolari. Casele distruse sunt în număr de 1000. Pagubele societăților diferite de asigurare sunt de 30 milioane dolari.

— **Șuvițele moartei.** O întemplare înfrorătoare se comunică din Berlin. Săptămâna trecută cineva a pătruns în camera mortuară a bisericii St. apostol Filip și a tăiat câteva șuvițe din părul unei tinere fete moartă așezată în sarcofag. Făptăitorul a fost pianistul Sommerfeld, care, afirmativ din rămășag, a pătruns noaptea în biserică. Antecedentele cazului sunt însă foarte tragice. Pianistul Sommerfeld, care era din părinți avuți, încă cu 8 ani mai înainte se logodise cu frumoasa Henș Zelma, unica fată a unei femei văduve. Căsătoria s'a amănât mereu, mai din un motiv, mai din altul, făcându-i fetei mereu promisiuni. Săptămâna trecută trebuia să se și țină cununia. Când însă au mers înaintea oficerului stării civile, tinărul a declarat, că tatăl său nu și-a dat învoirea la căsătorie, nu vrea să-i dea bani și astfel dînsul e hotărât a-și susține femea singur, dând lecții de pian. Mireasa, care opt ani de arîndul a așteptat și care și-a văzut în aceasta respirea celui mai frumos vis, a desperat și în desperarea ei, s'a sinucis. Cadavrul a fost adus în casa mortuară. Indată s'a dat în drum la cimitierul, care a chemat poliția și a sosit în casa mortuară. Ușa era în apărînd, neatinșă, pe sicriul moartei însă s'a observat, că cineva a forțat coșerul. Moarta, l-a prima vedere, părea a fi fost neatinșă. Numai după aceea s'a observat, că cununa de mirt este dată la o parte și părul la partea dreaptă a capului este încăleat. Poliția a aflat apoi că mirele Sommerfeld a pătruns noaptea în camera mortuară și a tăiat șuvițe din părul miresei sale.

— **Maghiari nefericiți la o catastrofă din America.** Cablurile aduc vestea unei mari catastrofe, întemplată în America. O explozie îngrozitoare în minele de cărbuni din Dheswirte, a stîns viața la aproape două sute de muncitori. Muncitorii erau mai ales de naționalitate maghiară și italiană. Nenorociții, s'au dus din patria lor peste mări și țări ca să-și caute fericirea și au aflat — mormîntul. Esplosia s'a întemplat Marți dimineața, în zori, 184 muncitori erau în mină, dintre cari nici unul n'a scăpat, ruinele au putut fi îndepărtate și s'a putut intra în mină o groaznică privescătoare li s'a deschis săpătorilor, cel mai mulți dintre cei 184, ezau aproape serum. Corpurile erau trunchiate, membrele rupte, ici o mână, colo un cap ori picior, așa au putut fi scoase oasele nenorociților, cari în urmă au fost așezate spre odihnă într-o groapă comună peste care s'a versat var. Căți nu vor primi cu inima strânsă, aici acasă vestea aceasta și vor tremura ca nu cumva al lor, rupți de densii, încă se fie în acea comună groapă?

— **Logodnă.** Domnul Eugen Buday din Vașad s'a fidanțat cu d-șoara Regina Nuțiu, fiica preotului Alexandru Nuțiu din Lippó (com. Sătmar). Multe felicitări.

Lecții de limba franceză, Dna Elenora Bloț se ofere a da atât în familie cât și la Domnia Sa acasă str. Veselény Nr. 7. Loco.

— **12 costume pentru călușeri,** se află de vînzare, cu toate cele trebuincioase. Doritorii să se adreseze dlui Iosif Iosa, inv. pens. în Pecica.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist Morgenstern Gyula și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singuratică șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața Andrassy Nr. 15.

— **Durere de stomac, Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ jara dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răguș-lei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »Senega.« Prețul 1 cor. Sepot căpeta în farmacia la »Maria Fecioară« a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros Béni Nr. 15.

— **Calitatea mea de agent de 18 ani,** nu este avisată la reclame. În interesul lor bine priceput vor lucra toți cari pentru obținere de credit personal de ori-ce sumă, se vor adresa cu deplină încredere către mine, fiind-că în urma legăturilor mele estinse, pe lângă depurare ușoară în rate mici lunare, în mod discret sunt în poziție ale căștiga pe cea mai reală basă împrumuturi. Agentul Gáspár Soma, Arad, Piața Bocskay Nr. 3. A se alătura marcă pentru răspuns.

Felurimî.

Domnișoare de măritat. Voind să evite tinerilor cari au de gând să se căsătorească căutările pe cari ei trebuie să le facă pentru a găsi o nevastă după gustul lor, americanii au instalat la New-York o expoziție permanentă de tinere fete de măritat.

În prima sală a acestei expoziții de un nou soi, se găsește portretele domnișoarelor cari aspiră la măritis. Fie-care portret este însoțit de o biografie a candidatei relatând toate amănuntele pe cari trebuie să le cunoască omul care va cere mâna ei: numele, vîrsta... zestrea.

E de ajuns a fi cine-va convenabil îmbrăcat pentru a avea dreptul a intra în această sală.

Când un tiner și-a găsit idealul, e de ajuns să apese un buton electric care se găsește sub portret. O ușă se deschide imediat și el intră într-o a doua sală unde sunt întrunite domnișoarele.

Tinărul vede atunci, în carne și în oase, pe tinera fată anunțată afară prin portret, și dacă conștin unul altuia, logodna se efectuează imediat.

PARTEA LITERARA.

AȘ VREA!

Aș vrea pe veci ca să fiu mută
Să 'nec iubirea mea pustie
Să 'nec tot cea — mea inimioară
Imi spune 'n vray, cu duioșie.

S'aș vrea să uit a ta iubire
Să n'o mai cânt în triste 'mi cânturi
Să 'mi risipesc iluzii sfinte
Și visuri să le arunc în vânturi.

S'aș vrea să pierd chiar și simțirea
Să uit de-o scumpă suferință
Să uit că te-am iubit vre-odată
Ș'apoi să mor făr de căință.

S'aș vrea pe veci ca să fiu mută
Să 'nec iubirea mea pustie
Să 'nec tot cea — mea inimioară
Imi spune 'n vray cu duioșie.

Elena Mihulin.

Petrecheri.

— Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. din Tilișca invită la producțiunea școlară care va avea loc Luni în 2/15 Februarie a. c. în edificiul școlar începutul la 7^{1/2} ore seara. Venitul curat să va destina fondului școlar și bibliotecii școlare în părți egale. Tilișca, în Ianuarie 1904. Contribuirile benevole să primesc cu mulțumită și se vor cvita pe calea ziaristică. Program. I. 1. „Sfânt e“, de Kiriac, executat de corul școlăii. 2. „Zio'a apus“, (după Pfeil), de T. Popovici, executat de corul școlăii. 3. „Ce te legeni codrule“. II. 4. „Soldatul rănit“, de * * * predat de 2 tineri. 5. „Desera sărbătorile băbești“, trilog de M. Bogdan, predat de 3 elevi. 6. „Dăruirea laică“, comedie populară într'un act, jucată de corpul învățătoresc cu concursul mai multor persoane. După producțiune urmează cină comună, apoi petrecere cu joc.

— Producțiune declamatorică musicală se va arangia Duminecă la 1/4 Februarie 1904 în localul școlăii gr.-or. rom. din Abrud-sat. Începutul la orele 8 seara după producțiune urmează joc. Prețul de intrare: pentru persoană 1 coroană. Venitul curat este destinat pentru biserica gr.-or. din loc, în favorul căreia să primesc suprasolviri și oferte cari să cuitează înaintea comitetului parochial.

— Corul vocal bisericesc gr.-or. rom. din Nereu, ca diletanți, invită la concertul căruia îi premerge Drama populară în două acte de J. Velovan „Graniceriu“ și care se va ținea Luni la Intimpinarea Dlu în 2/15 Februarie 1904. În sala „Casei Naționale“ din loc. Începutul la 8 ore seara. Prețul: loc, I. cor. 29 bani, loc. II. 80 bani, loc de stat 40 bani. După cencert urmează joc. Comitetul.

Societatea literară a școlărilor dela gimnaziul superior fundational din Năsăud invită cu toată onoarea la Serată literară musicală, care se va aranja Duminecă în 21 Februarie 1904 în sala de gimnastică dela gimnaziu. Începutul la 7^{1/4} ore seara. Prețul intrării de persoană: 1 cor. 40 fl. venitul curat este destinat în favorul fondului societății. Suprasolvirile și ofertele marimoase să vor publica în reportul anual al gimnaziului. Năsăud, în Februarie 1904. Comitetul aranjator.

Economie.

Conferența profesorului Eplinius.

Esmsul reuniunii de temperanță „Good Templar“
Arad, 10 Februarie.

Eri seara s'a umplut sala de învățămînt a școlăii elementare din strada Weitzer de public care urmărește cu interes mișcare anti al-

coolistă pornită în Arad. Medici, profesori, avocați și funcționari în număr mare s'au presintat ca s'asculte conferința profesorului Eplinius, emisul ordinului „Good Templar“ care și-a luat de scop organizarea universală a unei mișcări antialcoliste.

Profesorul Eplinius este de statură mijlocie, cu trăsăturile feții marcante. Când vorbește, este adevărat tip de agitator, gata la ori-ce pentru o convingere a sa. În stilul popular și înțelegător, conferința a captivat până la sfârșit atențiunea ascultătorilor.

În conferință a dezvoltat, că alcoolul și în cantitatea cea mai mică e stricacios, adevărată otravă pentru creier. Zice că renumitul învățat Krepelin, a făcut experimente în privința asta. A luat mai mulți culegători dintr'o tipografie și într'o zi le da câte un 1/2 litru vin și încă vin ușor. A doua zi nu căpatau beuturi alcoolice. În zilele astea nu prea erau voioși ca și în zilele când primeau vinul. Mai multe săptămâni a ținut așa, și s'a dovedit că în zilele când nu căpatau vin, culegeau foarte frumos, iar în zilele când căpatau vin, ce culegeau era pline erori de tipar. A dezvoltat mai departe că reuniunea antialcoolică nu va strica nimănui. Fabricanții vor putea ușor întrebuința alcoolul în industrie, proprietarii de vii asemenea nu vor suferi pagube, pentru-că pe de-o parte strugurii astăzi se pot bine conserva, pe altă parte azi prin sterilizare se poate preface vin lipsit de alcool. Și-a încheiat vorbirea zicînd că lupta împotriva alcoolului nu e numai umanitară ci și patriotică.

Profesorul a fost aplaudat și felicitat de cei prezenți. După conferință s'a încins o discuție între dînsul și conducătorii socialiști Weiss Hermann și Fellner, într'altale încurajînd ideea înființării unui restaurant antialcoolist.

Profesorul Eplinius mîne se re'ntoarce în Hamburg.

Insoțirile din Ungaria în 1903.

Numărul însoțirilor înființate în an. tr. a fost de 617, din cari 376 însoțiri de credit, 180 de consun și valorisare, 61 de lăptărit. Din aceste, 138 însoțiri de credit și 4 de lăptărit, au fost înființate în Croația și Slavonia. Membri ai Insoțirei centrale regnicolare s'au făcut 168 din însoțirile de credit nouă. În regiunile locuite de Români sporul este mult mai neînsemnat decît în regiunile locuite de alte naționalități.

Legea de timbre și competențe. Precum se anunță, ministrul de finanțe a hotărît scoaterea unei noue edițiuni a legilor de timbre și competențe. Ultima edițiune oficială a legilor și ordinațiunilor referitoare la timbre și competențe datează dela anul 1885. În cursul celor două decenii din urmă s'au făcut pe resenul acesta atâtea schimbări, încât noua edițiune va satisface în adevăr o trebuință de mult simțită. Voluminoasa lucrare se află deja în stadiu înaintat și se va termina probabil în timp apropiat.

POȘTA REDACȚIUNEI.

Șimăndanilor. Ceea-ce ne scrieți despre alegerea de vice-notar: că adică fruntașii români să fi pactat cu șovinistii pentru a strica acelui candidat român, drept să spunem, nu ne vine să credem. Vom cerceta însă noi de aproape, să aflăm pricina.

Coresp. Crocna. Despre rezultatul procesului, ori mai bine: osândirea învățătorului Tonța faceți arătare la Consistor, în foaie nu merită să ne ocupăm. De akt. — și că și la Consistor este în curgeră? — contra lui.

POȘTA AL. MINISTRĂȚIEI.

Abon. 1274 N. T. Junior, Hátzeg. În Arad. Vinerea și în Timișoară tot Vinerea.

ULTIME ȘTIRI.

Petersburg, 12 Febr. Eri Țarul și întreaga lui familie, precum și sfințicii săi s'au rugat în biserica dela Palat pentru isbânda oștirilor rusești.

Mulți sunt supărați pe marele duce Alexe, despre care spun că n'a pus grije destulă pentru-ca Japonezi să nu poată lovi pe neașteptate. Ministrul de războiu Kuropatkin a plecat în Mandșuria, unde va conduce în persoană războiul pe uscat.

Londra, 12 Februarie. După o telegramă mai nouă din Japonia au sosit trupe noi Japoneze în fața Seului, unde au întimpinat opoziții. S'a dezvoltat o luptă mai mică, din care au rămas mai mulți răniți.

Mobilizarea Rusiei. St. Petersburg, 12 Febr. Curtea țarului e foarte abătută. După cum se vestește pierderea Rușilor e cu mult mai mare de cum se credea.

Guvernul rusesc a rechemat patru-zeci mii de rezerviști.

Au plecat spre Asia-Ostică cinci-sprezece vapoare de război.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Am onoare a aduce prin aceasta la cunoștința on. public că

atelierul meu de pictură

l'am deschis la 1 Februarie pe piața Libertății Nr. 1.

Studiile, mi-le-am desăvîrșit în Arad, Budapesta și Viena mai apoi Breslau, Berlin, Hanovra, Frankfurt a. m., München și Zürich.

În decursul petrecerii mele în Berlin am fost elevul școlăii „I-te Handwerke Schule“ ear în Zürich elevul școlăii „Kunst-Gewerbe Schule“. Pregătesc după fotografii, poze în oleu ori desemn cu cretă. Primesc zugrăvire de firme, embleme etc. Am o specialitate, corespunzătoare gustului modern de azi,

firme în sticlă

ș. a. sculptate, retzelt, cu lumină și noaptea, decorații, și obiecte de lux. Silința mea neobosită este, a câștiga încrederea clienților mei din localitate și jur prin serviciu prompt și prețuri moderate. Recomandându-mă bunăvoinței on. public, sunt,

cu deosebită stimă:

Lenkei György,
zugrav.

Czettel Fülöp

lemnării pentru edificii, parchet

și

magasinul de fabrică

pentru

recvisite de măsur

ARAD, Strada Hunyady Nr. 2.

recomandă materialul în branșa aceasta, calitatea cea mai bună și pe lângă prețuri de concurență.

Cu distinsă stimă:

Wallisch Károly.

118-3-15

cond. firmei Czettel Fülöp.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Paltoane femeesti STERN M. A.

Piața-Andrássy
vis-a-vis cu biserica Minorților.

Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-o dată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis

7 12—25

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie nouă!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20). Casa contelui Nádasdy, colțul străzii Forray.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan, pentru cafea, ceai; vase de lucru, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de forștal, colorate șel.

Petrol de cristal, litru 20 cr. (40 fl.).

Pravălie nouă!

Cel mai eștin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frânțe) bilete de amanet

cumpără pe baul gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte.

1005 116—

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templului.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 75—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.

DESCOPERIRE DE PRĂVĂLIE.

Avem onoare a atrage atenția binevoitoare a damelor din loc și provincie la

atelierul de modă pentru dame ce-am deschis tocmai acum și am provăzută conform receițele lor moderne, în

ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 7.

unde confecționăm, după fașon modern, jachete, mantale de călătorit, haine pentru casă și stradă, precum și tot felul de haine pentru copii, frumos și pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Rugându-ne pentru sprijinul prea st. dame, semnăm cu deos. stimă

Kaiser Ferencz și soțul,
croitori de dame.

1055 29—30

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat.

935 74—80

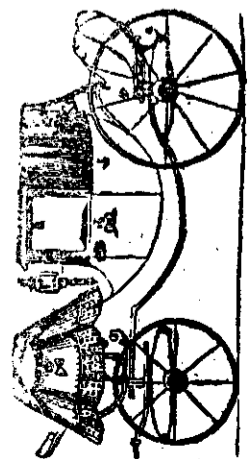
Nou atelier pentru fabricare de roti și trasuri!

Am onoare a aduce la cunoștință on. public din loc și din provincă, că în Arad, strada Kossuth n-rul 18

am deschis un

atelier pentru fabricare de roți și trasuri

corespunzătoare receițelor moderne.

Indeplinește în acest atelier toate lucrările și reparaturile corespunzătoare solide și prompt, pe lângă prețuri avantajoase. Provoacă-mă la faptul că numai în fabrici de mână l. am lucrat, sunt în poziția de a putea satisface pe deplin m. on. public, pentru al cărui sprijin mă rog.

1068 19—30

Cu deos. stimă

Kiss Odón, fabricant de roți și trasuri.

Representanța institutului de împrumuturi ipotetice din Sibiu — pentru comitatele, Arad, Cianad, Timiș și Torontal am primit-o cu încredințarea, că pentru mijlocirea de împrumuturi clienților cari mi-se adresează cu încredere, nici eu nici institutul să nu socotim nici un fel de taxă. Recomand împrumuturi cu replățire în anuități pe

pământuri PE CASE

în orașe situate la loc bun și cari aduc venit sigur, pe lângă următoarele condițiuni:

4 ⁰ / ₁₀	Interese replățibil în 20 ani	40 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	”	35
4 ³ / ₄₀ ⁰ / ₁₀	”	50

Capitalul cu intese cu tot se replățește în rate egale semestrale.

Împrumutul eș varsă în bani gata. Institutul face și conversiuni de împrumuturi cu interese mai mari.

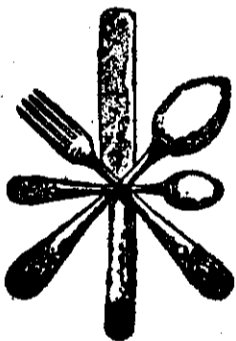
Spesele de în și desrăbulare la dorință le anticipez, Oferte de împrumuturi primește și servește cu ori ce fel de informațiuni cu plăcere.

Cancelaria lui

BERGER JÓZSEF 58 11—52

Arad, Piața Andrassy Nr. 8, în față cu biserica minorităților

Un bilanț de economie CASNICĂ.

În prețuri uimitor de ieftine răspândesc în toate părțile din magazinul meu prea încărcat

61 10—12

obiectele mele de argint mexican de renume universal prin eselența lor, și anume:

- 6 buc. cuțite de masă argint mexican
- 6 „ furculițe „ „
- 6 „ lingure „ „
- 12 „ lingurițe „ „
- 6 „ cuțite de dessert „ „
- 6 „ furculițe de dessert „ „
- 1 „ lingură mare de supă „ „
- 1 „ lingură „ de lapte „ „
- 2 „ sfeșnice elegante de masă pentru salon

46 BUC. localități numai 6 FL. 50 CRUCERI.

Fiecare cumpărător primește pe lângă acestea drept remunerație pe lângă garanția un cântar casnic pentru greutate de 12¹/₂ chilo — gratuit. Argintul de mexican este un metal alb pentru acărul durabilitate primește asupra mea garanția pentru 25 ani. Se trimite în urma trimiterii banilor ori la cerere prin rambursă din magazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denkes József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) carte folositoare pentru ori cine, pentru-că cu ajutorul ei afacerile sale de caracter juridic și judecătorec, fără spese și fără advocat singur și le poate apăra. Mai de 30 de feluri de legi, îndeosebi legi, de contribuție, căsătorie, legea comercială, lege despre pregătirile industrișilor, lege industrială, lege despre intruniri publice, noua lege despre emigrări și despre pașapoarte. Se poate comanda pentru 4 coroane la Casa centrală de comerț, I. Denker (Denker József központi áruház) Budapesta, VII, strada Hernád Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimit 4¹/₂ chile (vre-o 50 buc.) — puțin deteriorat

sapun de lux

extra-ordinar de fin de roze, de lapte, de liliie, de rezedă jazmin, violele. Se trimite trimițându-se banii înainte ori la cerere cu rambursă

I. Denker str. Hernád 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Iparosok üzleti könyve) sub acest titlu a apărut o carte folositoare. Nu e op. scris, ci registru coră spunzător scopurilor meseriașului. Coloanele se explică ele pe sine și prin urmare se-care industriaș, dacă nici n'a învățat contabilitatea, o poate ușor înțelege.

Cartea conține 2 feluri de registre, comande, muncă predată calfelor și socoteala personalului, unifică deci în sine tot ceea ce pentru meseriaș e nevoie să poarte în evidență. Se poate comanda prin asemnă, legată, în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerț
Denker József Budapesta,
VII, Hernád Nr. 54.

Atelier de edificii și reparaturi de mașinării.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public din localitate și jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

zidiri și reparaturi tehnice și de mașinării.

Primesc ori-ce lucrare în bransa aceasta, lucrări noue și reparaturi ș. a., aranjament de apeducte, delăturarea întinderilor de closet, pe lângă prețuri ieftine și pe lângă garanția.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

K I S S H R N Ó,

lăcătar de zidiri și lucrări tehnice.

110 4—16

Hotel „VAS”

cafenea, restaurant și berărie.

Arad, strada Deák Ferencz.

Locul de întâlnire al inteligenței române din loc și din provincie, unde se găsește cu prețul cel mai avantajos mâncări de casă, vin escelent și bere Dreher. Un prânz de 3 piese 1 coroană.

Oaspeților dela hotel le stă la dispoziție, pentru orice tren care sosește sau pleacă, omnibus sau trăsură.

Prețul camerelor este, dela 1 cor. 60 fl. în sus. Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea unui serviciu ireproșabil.

Rogaș prețiosul sprigin. Cu deosebită stimă

Veduva Duffner József.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și anume pe termen de 10—70 ani cu 2⁰/₁₀—5³/₄⁰/₁₀.

Credit personal cu garanții și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la ofițeri, credit simplu și fără garanții.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală.

„Pecunia”

întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszombat).

Str. Poplăci Nr. 27.

69 2—